

охоплення освітньо-навчальним процесом світоглядної, ціннісно-орієнтаційної, мотиваційної та діяльнісно-операційної сфер особистості суб'єктів навчання, до програми включено блоки, орієнтовані на:

1. Інформування про світоглядно-філософські і ціннісні засади, сутність, основні напрями і тенденції розвитку свідомого споживання у світовій фешн-індустрії та сучасному соціумі;

2. Формування на основі набутих знань відповідних світоглядно-ціннісних пріоритетів і мотивацій подальшої дизайнерської діяльності майбутніх фахівців;

3. Опанування вміннями і навичками апсайклінгу та ресайклінгу у процесі вивчення досвіду провідних світових брендів і низки практичних занять.

4. Формування уявлення про естетично-мистецьку складову апсайклінгу та ресайклінгу, його поєднуваність з авангардними дизайнерськими ідеями, суголосність актуальним трендам і перспективність у дизайнерській творчості.

Перспективним напрямом наукових і методичних розробок теми вважаємо адаптацію курсу апсайклінгу та ресайклінгу до навчальних програм відповідних відділень ЗВО, організацію тематичних круглих столів і показів студентських робіт.

Важливим є створення єдиного національного інформаційного простору та його інституціоналізованих форм (конференцій, семінарів, круглих столів) для обміну новаціями щодо свідомого споживання у галузі фешн та адаптації світового дизайнерського досвіду.

Кошель В. А., студ., Попова О. А., канд. арх. доц.
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

РОЛЬ УНІВЕРСАЛЬНОГО ДИЗАЙНУ В СУЧАСНІЙ АРХІТЕКТУРІ

Однією з актуальних проблем сучасної архітектури є доступність будівель і споруд для маломобільних груп населення (МГН) та людей з інвалідністю, особливо значною вона є у країнах СНД, бо впровадження заходів для рішення даної проблеми та їх розвиток у цих країнах почалися лише у ХХІ столітті.

Найважливіший вплив на розвиток універсального дизайну спричинили зміни у трактуванні проблем інвалідності не як причин певних фізичних чи психічних порушень людини, а як акцентування на соціальному потенціалі її можливостей, на заваді реалізації яких стають певні перешкоди. Ці зміни спричинили появу нових підходів до філософії дизайну, яка від самого початку процесу проєктування враховує потреби

користувачів. Вона з часом набула міжнародного визнання і закріпилася як концепція «універсального дизайну».

Визначення поняття універсальний дизайн (Universal Design). Термін «універсальний дизайн» було винайдено американським архітектором Рональдом Мейсом. Саме він почав використовувати термін «універсальний дизайн» і співставив його з визначенням «доступний дизайн», яке на той час уже використовувалося фахівцями. У дитинстві Рональд Мейс захворів поліомієлітом і тому все своє життя провів в інвалідній колясці.

У 1973 році Рональд домігся введення в Північній Кароліні забезпечення принципів доступності на законодавчому рівні, що стало взірцем і моделлю для інших американських штатів. Мейс та інші науковці розробили визначення «універсального дизайну», що використовується центром універсального дизайну (Centre of Universal Design) при Університеті штату Північна Кароліна: «дизайн виробів та середовищ, що повинен бути естетичним і максимально придатним для використання людьми різного віку та можливостей». Термін UNIVERSAL DESIGN часто використовують в розумінні «дизайн для всіх», або «інклюзивний дизайн». Це не окремий стиль дизайну, а орієнтація на будь-який вид дизайну під лінзою соціальної гармонії.

Принципи універсального дизайну¹:

- **Рівноправне використання.** Принцип рівності та доступності середовища для кожного – це надання однакових засобів для всіх користувачів: з метою уникнення уособлення окремих груп населення. Дизайн має бути корисним і легким у сприйнятті та використанні людьми з різним рівнем можливостей.

- **Гнучкість у використанні.** Дизайн має забезпечити наявність широкого переліку індивідуальних налаштувань та можливостей з врахуванням потреб користувачів.

- **Просте та зручне використання.** Дизайн має забезпечувати простоту та інтуїтивність використання незалежно від досвіду, освіти, мовного рівня та віку користувачів.

- **Сприйнятлива інформація.** Дизайн має сприяти ефективному донесенню всієї необхідної інформації користувачу, незалежно від зовнішніх умов або можливостей сприйняття користувачем.

- **Толерантність до помилок.** Дизайн повинен звести до мінімуму можливість виникнення ризиків та шкідливих наслідків випадкових або ненавмисних дій користувачів.

- **Низький рівень фізичних зусиль.** Дизайн розраховано на затрату незначних фізичних ресурсів користувачів, на мінімальний рівень стомлюваності.

- **Розмір та простір для підходу та використання.** Наявність необхідного розміру і простору при підході, під'їзді та різноманітних

маніпуляціях, незважаючи на фізичні розміри, стан та ступінь мобільності користувача.

Марія Бенктзон та Свен-Еріх Юлінс створили піраміду універсального дизайну (піраміду потреб), вона розділяє користувачів за різним ступенем їхнього фізичного стану, від повністю спроможних внизу, до людей з обмеженими можливостями, у верхній частині піраміди.

Згідно з цією пірамідою було створено два підходи до універсального дизайну:

- **Підхід згори-вниз.** Продукт, спочатку розроблений для задоволення особливих потреб певної групи людей з обмеженими можливостями, згодом і для здорових працездатних людей.

- **Підхід низу-догори.** Продукт, спочатку розроблений насамперед для масового ринку здорових працездатних людей і згодом доопрацьований та модифікований під потреби людей з обмеженими можливостями:

- Хороший дизайн для всіх = хороший для людей з обмеженими можливостями
- До користувачів будівель, у тому числі тих, хто має інвалідність, мають ставитись як до звичайних людей
- Люди з обмеженими можливостями \neq ненормальні, своєрідні, відмінні
- Вимоги не повинні подаватися як доповнення до звичайного забезпечення

Отже, універсальний дизайн повинен стати невід'ємною частиною сучасної архітектури. Це сприятиме комфортному існуванню кожної людини, незважаючи на стан її здоров'я та соціального статусу.

¹<http://universaldesign.ie/Web-Content-/Hubert-Froyen-Lecture 130521.pdf>

Лоліна Н. А., канд. мист., доц.
Університет економіки і права «КРОК»

ОСНОВНІ МЕТОДИ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ У НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ «ДИЗАЙН СЕРЕДОВИЩА»

Серед багатьох освітніх програм саме підготовка майбутніх дизайнерів середовища – є найбільш комплексним та складним дієвим процесом, що направлений на отримання високого результату, за словами Василя Каплинського, саме освітянський процес вимагає від викладача «єдності педагогічних знань та педагогічної дії» [1, 8]. Основною метою, що постає викладацьким складом кафедр дизайну є не просто навчити майбутніх фахівців ширше дивитись на поставлені задачі та цілі, знаходячи своє власне тлумачення форм та об'ємів. Це в дійсності, є важливим, однак, це не вбачається першочерговим. Що ж є більш